

Eva Meijer

Een woord voor

Roman

Cossee
Amsterdam

Voor Eva Cossée

Deel 1

1.

Achteloos is het eerste woord. Achteloos gooit Mik een klokhuis in de struiken. Achteloos schuift Uma een stapel kranten opzij voordat ze haar laptop openklapt. Achteloos ondertekent de minister-president een besluit.

Achteloos is geen woord dat vaak wordt gebruikt of veel gewicht heeft. Het verdwijnen van hoi, goedemorgen, welkom, deze, tafel, is – de woorden die Mik tien minuten na het weggooien van het klokhuis gebruikt – of misschien, is, het, witste, woord, dat, ik, ken – de woorden die Uma net na het verdwijnen van achteloos intypt – of komt, voor, de, bakker – de woorden die de minister-president op hetzelfde moment uitspreekt – zou eerder opgevallen zijn. Net als het verdwijnen van het woord verdwijnen of opvallen.

Achteloos verdwijnt het woord achteloos. Het wordt pas veel later gemist.

2.

Het tweede woord is archaïsch. ‘Ouderwets,’ zeggen de mensen. Of: ‘verouderd.’ Of: ‘het heeft betrekking op een zeer oud tijdperk.’ Omdat archaïsch een tamelijk archaïsch woord is, dat mensen niet vaak meer in de mond nemen, om niet te zeggen: zelden, zelden gebruiken ze veel vaker, is er de eerste ochtend na de verdwijning maar een kleine groep die langer dan normaal naar het juiste

woord zoekt. Eigenlijk zijn het maar drie mensen: een Friese archeoloog die een e-mail aan een collega schrijft, een classicus die aan de Universiteit Leiden onderzoek doet naar het vrouwbeeld in het werk van Euripides en net aan een nieuw artikel begint, en een slager in Zuidlaren die aan de eerste klant van de dag over zijn vakantie in Hongarije vertelt.

3.

De verdwijning van het eerste zelfstandig naamwoord veroorzaakt meer reuring. Ekster. Kraaiachtige vogel, *Pica pica*. Het woord is gevormd uit de Protogermaanse elementen ‘ag’ (wat waarschijnlijk puntig betekent) en ‘str’ (ster/staart/gewoon een uitgang). De etymologen denken dat het woord komt van een dier met een puntige staart of een dier met een puntige snavel. Een ongeluksvogel, die de regen meeneemt, door de duivel is gezonden, met mensen kan praten. Een taboewoord, dat zich toch, zoals de ekster zelf in het land, in de Nederlandse taal heeft gevestigd. Maar misschien ontstond de vogelnaam door verwarring met de Picus, de specht, die een hakster is. Of is er een verband met tjoenster, het Friese woord voor heks, want de ekster is een heksenvogel. En een rover. Het is een hard woord, ekster, zo zwart-wit als het dier zelf en even veelvoorkomend. Raaf zou niet zo snel opgemerkt zijn, maar eksters zijn overal.

‘Hoe heten die zwart-witte praatvogels ook alweer?’ vraagt Uma aan Nadia, met wie ze haar werkkamer in een voormalig schoolgebouw deelt. ‘Formaat kauw. Ik ben ineens hun naam kwijt.’

Nadia kijkt op van haar krant. Ondertussen hippen de zwart-witte praatvogels over de dakrand van het gebouw aan de overkant van de straat. ‘Hè,’ zegt ze. ‘Geen idee. Wat idioot. Bonte kraaien? Nee, die heb je alleen in het oosten van Europa. Ik zoek het even op.’ Op de website van de Vogelbescherming is de vogel nog te vinden, naast de zwarte kraai en kauw, maar zonder naam. De vogelnaam is net als de eerdere woorden verdwenen uit alle naslagwerken, kranten, studieboeken, kinderboeken, gedichten, gezegden, databases en uit ieders geheugen. Het dier is er nog, maar het woord lijkt in lucht te zijn opgegaan. Het is helemaal weg. Pleite. Foetsie. Niemand verwacht zoiets, dus dat het echt weg is komt niet in de mensen op.

Op X, Threads, Facebook en de rest van het internet is men ondertussen wel op zoek gegaan. Joachim Veter, de presentator van een populair zondagochtendradioprogramma over de natuur, wordt erover gebeld door zijn redactie terwijl hij onderweg is naar een interview met een mierenkenner over de achteruitgang van de mierenpopulaties in Nederland en nog even naar een podcast met deze bioloog luistert. Hij is er dus met zijn aandacht niet bij en kan ook zo snel niet op het woord komen, maar er wordt een antwoord van hem verwacht. Hij zegt: ‘Dat zijn zwart-witte kraaitjes. Heel algemeen in Nederland.’ En zo worden ze voortaan genoemd. Wie denkt dat het toch iets anders was, denkt al snel dat dat aan haar, hem of hen ligt.

4.

Neuken. Een werkwoord. Een woord dat klinkt als een klok, maar niet voortdurend door iedereen gebruikt wordt. Het is een beetje onduidelijk waar het precies naar verwijst – gaat het alleen om penetratie, zijn er een penis en een vagina nodig of kan het ook met hulpmiddelen, is er een verschil tussen iemand neuken en geneukt worden? Neuken dieren ook of paren ze? Vrijen is veel breder, maar dat klinkt toch vrij soft, soms wil je gewoon geneukt worden, of iemand neuken, tenminste, dat staat de taal toe, maar misschien kunnen we er beter zonder, vrijen is eigenlijk veel intersubjectiever, je mag natuurlijk niemand haar persoonlijke voorkeuren afnemen en alles wat er op dit vlak met wederzijdse instemming tussen geïnformeerde wezens gebeurt en tot geluk leidt is het vieren waard, of tenminste acceptabel, maar toch moeten we de invloed van onuitgesproken machtsverhoudingen niet onderschatten, die in de taal stollen en onze subjectiviteit en onze verlangens op subtiele en minder subtiele manieren vormen.

Neuken dus. Dat raken de Nederlanders als vierde woord kwijt. Het heeft in eerste instantie met name gevolgen voor de online porno-industrie, maar de mensen in die branche hebben altijd genoeg synoniemen paraat – en dan niet beminnen, coïteren of geslachtsgemeenschap hebben met, noch: de geslachtsdaad verrichten, maar bonken, poken, pompen, rammen, een beurt geven, ketsen, palen, soppen, wippen. Over wippen wordt getwijfeld, dat heeft misschien te vrolijke connotaties, maar niet lang, want elk woord verandert ook weer van

vorm als het op een andere manier wordt gebruikt. Onder de jongeren was neuken trouwens allang vervangen door krikken, massen, batsen en flotten.

God, hoe heet het ook alweer, denken mensen in zichzelf, voor ze ermee beginnen, terwijl ze masturberen, bij afbeeldingen onder viaducten, tijdens het koken of voor de televisie. Rampetampen? Penetreren? Iets met seks? Hm-hm, twee lettergrepen. Fuck man, ik ben er helemaal uit.

Het woord verneuken verdwijnt overigens vlak erna maar dat gaat naadloos. Belazeren, zeggen de mensen nu. Bedonderen, bedotten, bedriegen, beduvelen, beetnemen, besjoemelen, besodemieten, bezwendelen. Een enkeling houdt het bij verlakken.

5.

Met de verdwijning van het woord geld beginnen de problemen. De afwezigheid ervan wordt in tegenstelling tot de eerdere woorden meteen door heel veel mensen opgemerkt. Je kunt best zonder: Ik heb geen ... euro's? Geef me centen. Het kost geen – het is gratis. Het hm groeit me niet op de rug. Bespaar ... – bespaar! Rijkdom maakt niet gelukkig. Maar het is een heel gangbaar woord, kort en duidelijk, voor betaalmiddelen, money in je pocket, munten, briefjes, poen, pecunia. Het staat op rekeningen, bijna alles kost het, van de eerste meeneemkoffie op het station tot de internetaankoop van de nachtbraker. En heel veel mensen staan dus even met hun mond vol tanden. Als eerste degenen die met geld hun geld verdienen. Het zal u niet verbazen dat de bankmedewerkers, de